

**KSIĘSTWO WARSZAWSKIE,
CZYLI POLSKA NADZIEJA NA
NIEPODLEGŁOŚĆ U BOKU NAPOLEONA**

**MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Księstwo Warszawskie, czyli polska nadzieja na niepodległość u boku Napoleona

Cel ogólny

- poznanie okoliczności powstania i ustroju Księstwa Warszawskiego.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- sytuuje w czasie utworzenie Księstwa Warszawskiego,
- wskazuje na mapie terytorium Księstwa Warszawskiego,
- omawia ustrój Księstwa Warszawskiego i porównuje z Konstytucją 3 maja.

Metody/techniki/formy pracy

- praca pod kierunkiem z mapą, podręcznikiem i tekstem źródłowym,
- ćwiczenia interaktywne,
- dyskusja,
- praca indywidualna,
- praca w parach.

Środki dydaktyczne

- karta pracy z zasobów portalu Scholaris *Ustrój Księstwa a Konstytucja 3 maja* <http://scholaris.pl/zasob/54802?bid=0&iid=&query=ksi%C4%99stwo+warszawskie&api=> [dostęp: 22.12.2018] (lub własna karta pracy przygotowana przez nauczyciela, a dla uczniów ze SPE – dostosowana),
- ćwiczenia z zasobów LearningApps:
 - 1) zadanie z luką, tekst *Mazurka Dąbrowskiego* <https://learningapps.org/5338217> [dostęp: 22.12.2018],
 - 2) ćwiczenie na podsumowanie <https://learningapps.org/5241818> [dostęp: 22.12.2018],
- podręcznik,
- mapa Księstwa Warszawskiego,
- instrukcja dla uczniów (dla tych ze SPE – dostosowana),
- laptop i projektor lub tablica multimedialna,
- smartfony/tablety.

Opis przebiegu lekcji

- Wprowadzenie – nawiązanie do powstania Legionów Polskich i ich losów.
- Ćwiczenie sprawdzające znajomość tekstu *Mazurka Dąbrowskiego* (LearningApps).
- Krótka pogadanka nauczyciela o tym, kiedy i w jakich okolicznościach doszło do utworzenia Księstwa Warszawskiego.

- Praca w parach z mapą i podręcznikiem: *Jakie terytorium znalazło się w granicach Księstwa Warszawskiego? Jakie zmiany terytorialne zaszły w 1809 roku i dlaczego?*
- Ustrój Księstwa – tekst źródłowy wyświetlony na slajdzie lub wydrukowany (fragmenty konstytucji Księstwa Warszawskiego) i uzupełnianie karty pracy.
- Porównanie z Konstytucją 3 maja – II część ćwiczenia z kartą pracy (podobieństwa i różnice).
- Ćwiczenie interaktywne utrwalające wiedzę o Legionach i Księstwie Warszawskim (LearningApps).
- Podsumowanie – dlaczego Księstwo Warszawskie zostało nazwane „małym państwem wielkich nadziei”?

Komentarz metodyczny

Na lekcji pracują przede wszystkim uczniowie. Z poprzednich zajęć przypominają związki Polaków z Napoleonem i okoliczności powstania Legionów Polskich.

Ćwiczeniem „na rozgrzewkę” jest uzupełnienie tekstu Mazurka Dąbrowskiego z wykorzystaniem aplikacji LearningApps, co uatrakcyjni lekcję.

Nauczyciel wprowadza krótką pogadanką o sytuacji militarnej, która umożliwiła utworzenie Księstwa Warszawskiego, udziale Polaków w walkach oraz pokoju w Tylży.

Praca w parach z mapą i podręcznikiem – wskazanie i nazwanie przez uczniów ziem wchodzących w skład księstwa, odniesienie do granic zaborów, odczytanie kilku nazw miast, lokalizacja własnej miejscowości – czy znalazła się w granicach księstwa? Potem – zmiany terytorialne w 1809 roku z wyjaśnieniem przyczyny. Uczniowie ze SPE będą potrzebować wsparcia nauczyciela lub kolegów, pytań pomocniczych itp.

Dość trudne jest ćwiczenie z tekstem źródłowym, ale ułatwi je karta pracy, która „prowadzi” ucznia, wskazując aspekty, na które ma zwrócić uwagę w tekście konstytucji. Potem nastąpi porównanie z treścią Konstytucji 3 maja. Tę część ćwiczenia robią wszyscy, może to też być zadanie dla uczniów zdolnych, które tylko zostanie omówione na forum klasy.

Ćwiczenie interaktywne będzie atrakcyjnym sposobem na sprawdzenie wiadomości. Podsumowanie – szukanie wyjaśnienia określenia „małe państwo wielkich nadziei”. Nauczyciel ocenia uczniów kształtując – udziela informacji zwrotnej. Może to nastąpić w formie oceny koleżeńskiej (w parach) lub samooceny.